

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

3. října 2013*

„Směrnice 1999/44/ES — Práva spotřebitele v případě rozporu zboží se smlouvou —
Nevýznamná povaha tohoto rozporu — Vyloučení odstoupení od smlouvy — Pravomoci
vnitrostátního soudu“

Ve věci C-32/12,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí a předběžné otázky na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Juzgado de Primera Instancia n° 2 de Badajoz (Španělsko) ze dne 13. ledna 2012, došlým Soudnímu dvoru dne 23. ledna 2012, v řízení

Soledad Duarte Hueros

proti

Autociba SA,

Automóviles Citroën España SA,

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

ve složení A. Tizzano (zpravodaj), předseda senátu, M. Berger, A. Borg Barthet, E. Levits a J.-J. Kasel, soudci,

generální advokátka: J. Kokott,

vedoucí soudní kanceláře: M. Ferreira, vrchní rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 24. ledna 2013,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za Duarte Hueros J. Menaya Nieto-Alisedem, abogado,
- za Autociba SA M. Ramiro Gutiérrez a L. T. Corchero Romerem, abogados,
- za španělskou vládu S. Centeno Huerta, jako zmocněnkyní,
- za německou vládu F. Wannek, jako zmocněnkyní,
- za francouzskou vládu G. de Berguesem a S. Menezem, jako zmocněnci,

* Jednací jazyk: španělština.

— za maďarskou vládu Z. Fehérem, jakož i K. Szíjjártó a Z. Biró-Tóth, jako zmocněnci,
— za polskou vládu M. Szpunarem a B. Majczynou, jako zmocněnci,
— za Evropskou komisi J. Baquero Cruzem a M. van Beekem, jako zmocněnci,
po vyslechnutí stanoviska generální advokátky na jednání konaném dne 28. února 2013,
vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/44/ES ze dne 25. května 1999 o některých aspektech prodeje spotřebního zboží a záruk na toto zboží (Úř. věst. L 171, s. 12; Zvl. vyd. 15/04, s. 223).
- 2 Tato žádost byla podána v rámci sporu mezi S. Duarte Hueros na straně jedné a Autociba SA (dále jen „Autociba“) a Automóviles Citroën España SA na straně druhé, v němž se S. Duarte Hueros domáhá odstoupení od kupní smlouvy na motorové vozidlo z důvodu rozporu tohoto vozidla se smlouvou.

Právní rámec

Unijní právo

- 3 První bod odůvodnění směrnice 1999/44 uvádí:
„vzhledem k tomu, že podle čl. 153 odst. 1 a 3 [ES] přispěje Společenství k dosažení vysoké úrovně ochrany spotřebitele prostřednictvím opatření, která Společenství přijme podle článku 95 [ES]“.
- 4 Článek 1 odst. 1 téže směrnice stanoví:
„Cílem této směrnice je sblížit právní a správní předpisy jednotlivých členských států týkající se některých aspektů prodeje spotřebního zboží a záruk na spotřební zboží s cílem zajistit jednotnou základní úroveň ochrany spotřebitele v rámci vnitřního trhu.“
- 5 Článek 2 odst. 1 uvedené směrnice stanoví:
„Prodávající je povinen předat spotřebiteli zboží, které je v souladu s kupní smlouvou.“
- 6 Článek 3 směrnice 1999/44, nadepsaný „Práva spotřebitele“, zní následovně:
„1. Prodávající odpovídá spotřebiteli za každý rozpor se smlouvou existující v okamžiku dodání spotřebního zboží.
2. V případě rozporu se smlouvou má spotřebitel nárok buď na bezplatné uvedení spotřebního zboží do stavu odpovídajícího smlouvě prostřednictvím opravy, nebo náhradního dodání zboží [výměny] podle ustanovení odstavce 3 nebo na přiměřené snížení kupní ceny nebo na odstoupení od smlouvy podle ustanovení odstavců 5 a 6.
3. Spotřebitel může požadovat u prodávajícího nejprve bezplatnou opravu nebo bezplatné náhradní dodání [bezplatnou výměnu] spotřebního zboží za předpokladu, že takové plnění není nemožné nebo nepoměrné [nepřiměřené].“

[...]

5. Spotřebitel může požadovat přiměřené snížení kupní ceny nebo může odstoupit od smlouvy:

- jestliže nemá nárok na opravu ani na náhradní dodání [výměnu] zboží nebo
- jestliže prodávající nezjednal nápravu v přiměřené lhůtě nebo
- jestliže prodávající nezjednal nápravu bez značných obtíží pro spotřebitele.

6. Při nevýznamném rozporu se smlouvou nemá spotřebitel právo odstoupit od smlouvy.“

7 Článek 8 odst. 2 uvedené směrnice stanoví:

„Členské státy mohou za účelem zajištění vyšší úrovně ochrany spotřebitele v oblasti působnosti této směrnice přijmout nebo ponechat v platnosti přísnější předpisy, které jsou v souladu se Smlouvou [o ES].“

8 Podle čl. 11 odst. 1 prvního pododstavce této směrnice:

„Členské státy uvedou v účinnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí [...]“

Španělské právo

9 Vnitrostátním zákonem, kterým byla do španělského práva provedena směrnice 1999/44 a který platil v době rozhodné z hlediska skutkového stavu v původním řízení, byl zákon č. 23/2003 o zárukách spojených s prodejem spotřebního zboží (Ley 23/2003 de Garantías en la Venta de Bienes de Consumo), ze dne 10. července 2003 (BOE č. 165, ze dne 11. července 2003, s. 27160, dále jen „zákon č. 23/2003“.

10 Podle čl. 4 prvního pododstavce zákona č. 23/2003:

„Prodávající odpovídá spotřebiteli za každý rozpor se smlouvou existující v okamžiku dodání spotřebního zboží. Za podmínek stanovených tímto zákonem má spotřebitel nárok na opravu zboží, na jeho výměnu, na snížení kupní ceny a na odstoupení od smlouvy.“

11 Článek 5 odst. 1 uvedeného zákona stanoví:

„Není-li zboží v souladu se smlouvou, spotřebitel si může vybrat, zda bude požadovat opravu nebo výměnu zboží za předpokladu, že některá z těchto možností se nejeví jako nemožná nebo nepřiměřená. Od okamžiku, kdy spotřebitel oznámí svou volbu prodávajícímu, jsou obě strany povinny se touto volbou řídit. Tímto rozhodnutím spotřebitele nejsou dotčena ustanovení následujícího článku, pokud oprava nebo náhradní dodání neumožňuje uvést zboží do souladu se smlouvou.“

12 Článek 7 téhož zákona zní následovně:

„Spotřebitel si může vybrat mezi snížením ceny a odstoupením od smlouvy, pokud nemůže požadovat opravu nebo výměnu nebo pokud k opravě nebo výměně nedošlo v přiměřené lhůtě nebo bez značných obtíží pro spotřebitele. Odstoupit od smlouvy nelze v případě, že rozpor se smlouvou je nevýznamný.“

13 Článek 216 občanského soudního řádu (Ley de Enjuiciamiento Civil) stanoví:

„Občanskoprávní soudy rozhodují ve věcech, které jim byly předloženy, na základě skutkového stavu, důkazů a návrhových žádání účastníků řízení, pokud zákon ve zvláštních případech nestanoví jinak.“

14 Článek 218 odst. 1 občanského soudního řádu stanoví:

„Soudní rozhodnutí musí být jasná a přesná a musí odpovídat návrhovým žádáním a jiným tvrzením účastníků řízení, které byly v průběhu řízení včas uplatněny. Obsahují navrhovaná určení a rozhodují k tíži nebo ve prospěch žalovaného o všech sporných bodech, které byly projednávány.

Soud, ač se neodchýlí od předmětu sporu, uzná i jiné skutkové a právní okolnosti, než které chtěli uplatnit účastníci řízení, rozhodne podle právních norem použitelných na danou věc, i když je účastníci sporu nesprávně citovali nebo se na ně nesprávně odvolávají.“

15 Článek 400 občanského soudního řádu upřesňuje:

„1. Pokud může být nárok uplatněný žalobou založen na různých skutkových okolnostech, různých právních základech nebo titulech, musí být uvedeny již v žalobě, pokud jsou známy nebo mohou být uvedeny v okamžiku jejího podání, a nelze si vyhradit jejich uplatnění v pozdějším řízení.

[...]

2. Podle ustanovení předcházejícího odstavce se pro účely překážky litispendence a věci pravomocně rozsouzené skutkové okolnosti a právní základy uplatněné ve sporu považují za shodné se skutkovými okolnostmi a právními základy uplatněnými v předchozím řízení, pokud v něm mohly být uplatněny.“

16 Článek 412 odst. 1 občanského soudního řádu stanoví:

„Předmět řízení, který byl vymezen v žalobě, žalobní odpovědi a případně ve vzájemné žalobě, nemohou účastníci řízení následně měnit.“

Spor v původním řízení a předběžná otázka

17 Paní Soledad Duarte Hueros zakoupila v červenci 2004 u společnosti Autociba auto se skládací střechou. V průběhu následujícího měsíce srpna, poté, co kupující za toto vozidlo zaplatila částku 14 320 eur, jí Autociba toto vozidlo dodala.

18 Vzhledem k tomu, že při dešti pronikala do interiéru vozidla střechou voda, paní Duarte Hueros odvezla vozidlo do společnosti Autociba. Po několika neúspěšných pokusech o opravu poté paní Duarte Hueros požádala o dodání nového vozidla.

19 Poté, co Autociba tuto výměnu odmítla provést, podala paní Duarte Hueros žalobu u Juzgado de Primera Instancia n° 2 de Badajoz, kterou se domáhala odstoupení od kupní smlouvy, jakož i toho, aby byla společnosti Autociba a společnosti Citroën España SA, jako výrobci vozidla, uložena solidární povinnost vrátit kupní cenu tohoto vozidla.

20 Juzgado de Primera Instancia n° 2 de Badajoz nicméně uvádí, že vzhledem k tomu, že vada, o kterou se jedná v projednávané věci, je nevýznamná, nelze podle čl. 3 odst. 6 směrnice 1999/44 odstoupení od kupní smlouvy přiznat.

- 21 V této souvislosti však předkládající soud konstatuje, že i když paní Duarte Hueros měla nárok na snížení kupní ceny podle čl. 3 odst. 5 uvedené směrnice, není takovéto řešení na základě vnitrostátních procesních předpisů, zejména čl. 218 odst. 1 občanského soudního řádu týkajícího se zásady shody návrhů účastníků řízení a soudního rozhodnutí, přípustné, protože ani hlavní, ani podpůrný návrh spotřebitele nebyl formulován v tomto smyslu.
- 22 Kromě toho vzhledem k tomu, že paní Duarte Hueros měla možnost se takového snížení ceny domáhat, byť jen podpůrně, v rámci původního řízení, v pozdější fázi sporu již podání takového návrhu není přípustné, protože ve španělském právu se zásada překážky věci pravomocně rozsouzené vztahuje na všechny nároky, které mohly být uplatněny v předchozím řízení.
- 23 Za těchto okolností se Juzgado de Primera Instancia n° 2 de Badajoz, maje pochybnosti, pokud jde o slučitelnost španělského práva se zásadami vyplývajícími ze směrnice 1999/44, rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Může soud spotřebiteli i bez návrhu přiznat přiměřené snížení kupní ceny, jestliže se spotřebitel poté, co zboží nebylo uvedeno do souladu se smlouvou, jelikož i přes jeho opakovanou žádost byla oprava neúspěšná, u soudu domáhá výlučně odstoupení od smlouvy a tento nárok nelze přiznat, neboť rozpor se smlouvou není významný?“

K předběžné otázce

- 24 Podstatou otázky předkládajícího soudu je, zda směrnice 1999/44 brání takové právní úpravě členského státu, o jakou se jedná ve věci v původním řízení, která v případě, že se spotřebitel, který má nárok na přiměřené snížení ceny zboží stanovený v kupní smlouvě, omezí na to, že se u soudu domáhá pouze odstoupení od smlouvy, které však nelze z důvodu nevýznamného rozporu zboží se smlouvou přiznat, vnitrostátnímu soudu neumožňuje, aby i bez návrhu přiznal takovéto snížení, a to i přesto, že uvedený spotřebitel není oprávněn ani upřesnit svůj původní návrh, ani podat za tímto účelem novou žalobu.
- 25 V této souvislosti je třeba připomenout, že účelem směrnice 1999/44 je, jak uvádí první bod odůvodnění, zaručit vysokou úroveň ochrany spotřebitele (rozsudek ze dne 17. dubna 2008, *Quelle*, C-404/06, Sb. rozh. s. I-2685, bod 36).
- 26 Článek 2 odst. 1 směrnice 1999/44 konkrétně ukládá prodávajícímu povinnost dodat spotřebiteli zboží, které je v souladu s kupní smlouvou.
- 27 Z tohoto hlediska podle čl. 3 odst. 1 uvedené směrnice prodávající odpovídá spotřebiteli za každý rozpor se smlouvou existující v okamžiku dodání zboží (viz výše uvedený rozsudek *Quelle*, bod 26, jakož i rozsudek ze dne 16. června 2011, *Gebr. Weber a Putz*, C-65/09 a C-87/09, Sb. rozh. s. I-5257, bod 43).
- 28 Uvedený čl. 3 uvádí v odstavci 2 nároky, které spotřebitel může uplatnit vůči prodávajícímu v případě, že dodané zboží je v rozporu se smlouvou. Zaprvé má spotřebitel podle odstavce 3 tohoto článku nárok požadovat uvedení zboží do stavu odpovídajícího smlouvě. Není-li toto uvedení do stavu odpovídajícího smlouvě možné, může zadruhé podle odstavce 5 tohoto článku požadovat snížení ceny nebo odstoupit od smlouvy (viz výše uvedené rozsudky *Quelle*, bod 27, a *Gebr. Weber a Putz*, bod 44). Jak však vyplývá z čl. 3 odst. 6, je-li rozpor se smlouvou nevýznamný, spotřebitel nemá právo takovéto odstoupení od smlouvy požadovat, a v tomto případě má jen právo požadovat přiměřené snížení kupní ceny dotčeného zboží.

- 29 V této souvislosti, jak uvedla generální advokátka v bodě 41 svého stanoviska, je důležité upřesnit, že uvedený článek 3 neobsahuje ustanovení, podle nichž by vnitrostátní soud byl za takových okolností, jako jsou okolnosti věci v původním řízení, povinen přiznat spotřebiteli i bez návrhu přiměřené snížení kupní ceny dotčeného zboží.
- 30 Článek 3 směrnice 1999/44 ve spojení s čl. 11 odst. 1 této směrnice pouze stanoví povinnost členských států přijmout opatření nezbytná k tomu, aby spotřebitel mohl účinně uplatnit svá práva použitím různých prostředků ochrany stanovených pro případ rozporu zboží se smlouvou. Jak uvedla i generální advokátka v bodě 25 svého stanoviska, tato směrnice neobsahuje žádná ustanovení týkající se postupu uplatňování uvedených práv u soudu.
- 31 Vzhledem k neexistenci příslušné unijní právní úpravy proto podle zásady procesní autonomie členských států přísluší posledně uvedeným, aby ve vnitrostátním právním řádu stanovily procesní podmínky, které mají zaručit ochranu práv, která pro spotřebitele vyplývají ze směrnice 1999/44. Tyto podmínky však nesmějí být méně příznivé než ty, kterými se řídí obdobné situace ve vnitrostátním právu (zásada rovnocennosti), ani nesmějí být upraveny tak, aby v praxi znemožňovaly nebo nadměrně ztěžovaly výkon práv přiznaných unijním právním řádem (zásada efektivity) (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 21. února 2013, Banif Plus Bank, C-472/11, bod 26 a citovaná judikatura).
- 32 Pokud jde o zásadu rovnocennosti, je nutno uvést, že ze spisu, který má k dispozici Soudní dvůr, nevyplývá nic, co by mohlo vyvolat pochybnosti o souladu španělské procesní právní úpravy s touto zásadou.
- 33 Ze spisu totiž vyplývá, že tato právní úprava se použije nezávisle na skutečnosti, zda nárok, na jehož základě byla žaloba spotřebitelem podána, vyplývá z unijního nebo z vnitrostátního práva.
- 34 K zásadě efektivity je nutno připomenout, že podle ustálené judikatury Soudního dvora každý případ, v němž vyvstává otázka, zda vnitrostátní procesní ustanovení znemožňuje nebo nadměrně ztěžuje použití unijního práva, musí být analyzován s přihlédnutím k místu tohoto ustanovení v řízení jako celku, jeho průběhu a jeho zvláštnostem u různých vnitrostátních soudních orgánů (rozsudky ze dne 14. června 2012, Banco Español de Crédito, C-618/10, bod 49, a ze dne 14. března 2013, Aziz, C-415/11, bod 53).
- 35 V projednávaném případě z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že podle článků 216 a 218 občanského soudního řádu je vnitrostátní soud vázán návrhovými žádáními, které žalobce uvedl v návrhu na zahájení řízení, a že posledně uvedený nemůže podle čl. 412 odst. 1 občanského soudního řádu předmět tohoto návrhu v průběhu řízení měnit.
- 36 Kromě toho podle článku 400 občanského soudního řádu není žalobce oprávněn podat novou žalobu, aby uplatnil nároky, které mohl alespoň podpůrně uplatnit v předchozím řízení. Na základě zásady překážky věci pravomocně rozsouzené by totiž takováto žaloba byla nepřipustná.
- 37 Z uvedeného proto vyplývá, že ve španělském procesním systému spotřebitel, který se u soudu domáhá pouze odstoupení od smlouvy o koupi zboží, definitivně ztrácí možnost uplatnit nárok na přiměřené snížení ceny tohoto zboží ve smyslu čl. 3 odst. 5 směrnice 1999/44, pokud by vnitrostátní soud, kterému byl spor předložen, měl za to, že ve skutečnosti je rozpor tohoto zboží se smlouvou nevýznamný, s výjimkou případu, kdy byl podpůrně podán návrh na přiznání takového snížení.
- 38 V tomto ohledu je však nutno poukázat na to, že s ohledem na průběh a zvláštnosti uvedeného procesního systému musí být takováto hypotéza považována za velmi nepravděpodobnou, neboť existuje nezanedbatelné riziko, že dotyčný spotřebitel nepodá podpůrný návrh, v němž by požadoval nižší míru ochrany, než je ochrana požadovaná v hlavním návrhu, a to buď z důvodu velmi rigidní povinnosti souběžnosti s hlavním návrhem, nebo z důvodu, že nezná nebo si není vědom rozsahu svých práv (obdobně viz výše uvedený rozsudek Aziz, bod 58).

- 39 Za těchto okolností je nutno konstatovat, že takovýto procesní režim tím, že vnitrostátnímu soudu neumožňuje i bez návrhu přiznat spotřebiteli nárok na přiměřené snížení kupní ceny zboží v případě, kdy spotřebitel není oprávněn ani upřesnit svůj původní návrh, ani za tímto účelem podat novou žalobu, je způsobilý omezit efektivitu ochrany spotřebitele požadovanou unijním zákonodárcem.
- 40 Španělský systém totiž v podstatě spotřebiteli ukládá, aby předvídal výsledek přezkumu týkající se právní kvalifikace rozporu zboží se smlouvou, který musí být s konečnou platností proveden příslušným soudem, což vede k tomu, že ochrana přiznaná spotřebiteli článkem 3 odst. 5 směrnice 1999/44 se stává čistě náhodnou, a tedy nedostatečnou. Toto platí tím spíše v případě, kdy – jako ve věci v původním řízení – je takovýto přezkum zvláště složitý, takže uvedená kvalifikace rozhodujícím způsobem závisí na dokazování, které provede soud, jemuž byl spor předložen k rozhodnutí.
- 41 Za těchto podmínek, jak uvedla generální advokátka v bodě 31 svého stanoviska, je nutno konstatovat, že španělská právní úprava dotčená v původním řízení se nejeví být v souladu se zásadou efektivity, jelikož v soudních řízeních zahájených spotřebiteli v případě rozporu dodaného zboží s kupní smlouvou nadměrně ztěžuje, resp. znemožňuje, uplatnění ochrany, kterou spotřebitelům přiznává směrnice 1999/44.
- 42 Je však nutno upřesnit, že předkládajícímu soudu přísluší ověřit, jaká vnitrostátní pravidla jsou použitelná na jemu předložený spor, a učinit vše, co spadá do jeho pravomoci, s tím, že vezme v úvahu veškeré vnitrostátní právo a použije metody výkladu jím uznané, aby zajistil plnou účinnost čl. 3 odst. 5 směrnice 1999/44 a došel k výsledku, který by byl v souladu s cílem sledovaným touto směrnicí (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 24. ledna 2012, Dominguez, C-282/10, bod 27 a citovaná judikatura).
- 43 Vzhledem k výše uvedenému je třeba na předloženou otázku odpovědět, že směrnice 1999/44 musí být vykládána v tom smyslu, že brání takové právní úpravě členského státu, o jakou se jedná ve věci v původním řízení, která v případě, že se spotřebitel, který má nárok na přiměřené snížení ceny zboží stanovené v kupní smlouvě, omezí na to, že se u soudu domáhá pouze odstoupení od smlouvy, které však nelze z důvodu nevýznamného rozporu zboží se smlouvou přiznat, vnitrostátnímu soudu neumožňuje, aby i bez návrhu přiznal takovéto snížení, a to i přesto, že uvedený spotřebitel není oprávněn ani svůj původní návrh upřesnit, ani za tímto účelem podat novou žalobu.

K nákladům řízení

- 44 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení vzhledem ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/44/ES ze dne 25. května 1999 o některých aspektech prodeje spotřebního zboží a záruk na toto zboží musí být vykládána v tom smyslu, že brání takové právní úpravě členského státu, o jakou se jedná ve věci v původním řízení, která v případě, že se spotřebitel, který má nárok na přiměřené snížení ceny zboží stanovené v kupní smlouvě, omezí na to, že se u soudu domáhá pouze odstoupení od smlouvy, které však nelze z důvodu nevýznamného rozporu zboží se smlouvou přiznat, vnitrostátnímu soudu neumožňuje, aby i bez návrhu přiznal takovéto snížení, a to i přesto, že uvedený spotřebitel není oprávněn ani upřesnit svůj původní návrh, ani podat za tímto účelem novou žalobu.

Podpisy.